

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

**Záverné hodnotenie
pokusného overovania výchovy a vzdelávania nadaných detí
v základnej škole**

predložené v zmysle čl. 4 Smerníc MŽV SR z 22. novembra 1993
na pokusné overovanie organizácie,
foriem i obsahu výchovy a vzdelávania a spôsobu riadenia škôl

Vypracoval: PhDr. Vladimír Doškaľ, CSc.

Bratislava, jún 2005

Úvod

Edukáciu nadaných detí možno chápať ako jednu zo spoločenských priorit. Výchovno-vzdelávacie systémy vzetkých štátov sa dnes pokúšajú reagovať na požiadavku efektívne vzdelávať mimoriadne nadaných študentov, pretože len od dobre pripravených talentov možno neskôr očakávať výrazný spoločenský prínos. Investícia do nadaných detí sa chápe ako investícia do budúcnosti.

Napriek tomu u nás nemá výchova a vzdelávanie nadaných študentov tradíciu, akou sa môže pochváliť napríklad edukácia detí s postihnutím. Od začiatku desiatych rokov 20. storočia sa zriaďovali triedy (a školy) s rozšíreným využívaním niektorých predmetov, ktoré sa začínajú spravidla na 2. stupni základnej školy (dnes sa opiera o § 41 zákona č. 29/1984 Zb. o systéme základných a stredných škôl [školský zákon] v platnom znení). Pre všeobecne intelektovo nadané deti sú od roku 1990 k dispozícii osemročné gymnáziá (§ 15 školského zákona). Až neskôr sa pozornosť odborníkov zamerala aj na možnosti podchytiť v škole nadané deti už od mladšieho školského veku, zatiaľ len vo forme pedagogických experimentov (§ 58 písm. a školského zákona a na nadväzujúce Smernice MŠV SR z 22. novembra 1993 na pokusné overovanie organizácie, foriem i obsahu výchovy a vzdelávania a spôsob riadenia škôl).

V roku 1993 schválilo Ministerstvo školstva a vedy SR listom č. 263/93-30 zo dňa 2. júna 1993 projekt Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie zameraný na pokusné overovanie alternatívnej starostlivosti o intelektovo nadané deti od 1. ročníka ZŠ v podmienkach segregovanej výchovy. Dnes je do experimentu zapojená škola pre mimoriadne nadané deti a gymnázium v Bratislave a jednotlivé špecializované triedy v ďalších tridsiatich školách na Slovensku. V menších sídlach však nemusí byť v populácii ročníku toľko skutočne mimoriadnych talentov, aby obsadili samostatnú triedu, takže študentmi takýchto tried (keď už boli vytvorené) sa stávajú aj mierne nadpriemerné, nielen mimoriadne nadané deti. Okrem toho nemožno vylúčiť isté riziká segregovanej edukácie pre psychický vývin detí. Podobné, aké sa vyskytujú segregovanej edukácii postihnutých.

Preto VÚDPaP predložil v roku 2000 nový *projekt pokusného overovania výchovy a vzdelávania nadaných detí v základnej škole*, ktorý je tiež zameraný na intelektové talenty, zahŕňa však aj integrovanú formu edukácie nadaných detí v bežných triedach prvého stupňa ZŠ. Projekt vychádza z troch zdrojov:

1. Spoločenská objednávka: a) Všeobecne je potreba zaoberať sa už v základnej škole deťmi, ktorých úroveň nadania natoľko presahuje priemer, že bežné pedagogické postupy dostatočne nestimulujú ich vývin; b) Konkrétne je požiadavka z okresu Lučenec pomôcť pri edukácii intelektovo nadaných študentov 1. stupňa ZŠ v regióne (o realizáciu projektu sa zaslúžila najmä PhDr. Agnesa Hundárová, vtedajšia riaditeľka pedagogicko-psychologickej poradne) a neskôr z mesta Hlohovec (na základe požiadavky vtedajšej pracovníčky Odboru školstva Mestského úradu Ing. Moniky Šlosárikovej a s podporou riaditeľky pedagogicko-psychologickej poradne Mgr. Jany Gajarskej).

2. Dlhoročné teoretické, výskumné i praktické skúsenosti autora projektu a ďalších pracovníkov Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie s nadanými deťmi, ale aj s inými deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

3. Pribe0né hodnotenie realizácie Projektu alternatívnej starostlivosti o nadané deti v podmienkach Zŕ, ktorý stavia na segregovanej edukácii intelektovo nadaných 0iakov v zpeciálnej zkoie, resp. v zpeciálnych triedach. Nový projekt rozzíril túto alternatívu o mo0nos *integrovanej výchovy a vzdelávania nadaných*.

V zkolských rokoch 2000/2001 . 2004/2005 sa projekt realizoval **v Lu enci** (schválené listom Mŕ SR . **1003/00-41 zo d a 16.6.2000**) . prvé dva roky v Zŕ na Masarykovej ul. . 9 a od septembra 2002 v Zŕ na Hali skej ceste . 7.

V zkolských rokoch 2002/2003 . 2004/2005 sa projekt realizoval tie0 v Zŕ na Podzámskej ul. . 35 **v Hlohovci** (schválené listom Mŕ SR . **935/02-4 zo d a 30.8.2002**).

Pribe0né hodnotenia za predchádzajúce zkolské roky boli Ministerstvu zkolstva SR predlo0ené v júli 2001, júli 2002, septembri 2003 a marci 2005. *Závere né hodnotenie* predkladáme v zmysle l. 4 ods. 1 vyzvie citovaných Smerníc MŕaV SR z 22.11.1993. Jeho sú as ou sú *návrhy základných pedagogických dokumentov a rezortných pokynov*, ktoré by malo ministerstvo schváli , ak sa má výchova a vzdelávanie intelektovo nadaných 0iakov v Slovenskej republike za a realizova nielen experimentálne. Návrhy berú do úvahy nový právny stav, ktorý nastal schválením zákona . 5/2005 Z.z., ktorým sa s platnos ou od 1. februára 2005 menia niektoré zákony. lánok II tohto zákona stanovuje, 0e intelektovo nadaní 0iaci sú 0iakmi so zpeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami; týkajú sa ich tak vzetky formy starostlivosti, ktoré boli doposia vyhradené iba 0iakom s postihnutím a rôznymi naruzeniami somatického a psychického vývinu.

Priebeh pokusného overovania

Materiálno-technické zabezpečenie

V Luenci sa projekt v školských rokoch 2000/2001 a 2001/2002 realizoval v Základnej škole na *Masarykovej ul. . 9* v centre mesta. Ide o malú plnoorganizovanú školu v staršej budove s jednou triedou v každom postupnom ročníku 1. stupňa. Okrem učební jednotlivých tried bola k dispozícii samostatná učebňa pre nadaných žiakov a materiálno-technické vybavenie zabezpečené s asistenciou Okresným úradom a s asistenciou za pomoci sponzorov. Vzhľadom na to, že budova školy je vo vlastníctve rímskokatolíckej cirkvi, ktorá v nej už v priebehu pokusného overovania realizovala prestavbu a v roku 2003 otvorila cirkevnú základnú školu, projekt sa od školského roku 2002/2003 presťahoval do základnej školy na *Halískej ceste . 7*. Ide o plnoorganizovanú základnú školu umiestnenú v staršej budove (bývalé kasárne), s novým pavilónom vo dvore, vlastným ihriskom a zariadenou poštákovou učebňou. Okrem štandardne vybavených tried (v novom pavilóne) bola nadaným žiakom k dispozícii špeciálna učebňa v starej budove, neskôr prídala v novom pavilóne. Náklady na technické vybavenie a učebné pomôcky hradila škola, jednorazovo poskytla prostriedky aj nadácia Hodina de omni, primátor mesta, na záujmové inštitúcie prispievali rodielia prostredníctvom občianskeho združenia Via Lucis. Príspevok Ministerstva školstva SR bol využitý na technické vybavenie jazykovej učebne.

V Hlohovci sa projekt realizoval od školského roku 2002/2003 v základnej škole na *Podzámskej ul. . 35*. Ide o veľkú plnoorganizovanú školu umiestnenú v priestrannej modernej budove, s perfektnou telocvičňou, školským ihriskom, internetovou poštákovou učebňou i učebňami špecializovanými učebňami. Špecializovaný pedagóg mal k dispozícii samostatnú učebňu s magnetofónom, televízorom, videorekordérom spätným projektorom. Finančne projekt zabezpečovala škola z prostriedkov získaných od okresného a mestského úradu.

Tvorbu a úpravu psychologických metodík použitých pri výbere žiakov zaradených do výchovno-vzdelávacieho programu pre nadané deti, konzultovanie so psychológmi a učiteľmi zapojenými do projektu, cestovné výdavky spojené s pokusným overovaním (vrátane výdavkov za pracovníkov ÚPÚ) a výdavky spojené s výskumným sledovaním výsledkov experimentu hradil gestor. Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie.

Personálne zabezpečenie

V Luenci poskytovala *psychologické služby* pedagogicko-psychologická poradňa (PhDr. A. Hundjová a PhDr. J. Ágoýtonová), od r. 2002 PhDr. A. Hundjová ako psychológ s vyleneným úväzkom pre túto inštitúciu.

Za riadenie pedagogického procesu zodpovedala v ZŠ na Masarykovej 9 riaditeľka **Mgr. Tatiana Korimová**, v ZŠ na Holískej 7 riaditeľ **Mgr. Ján Komaj**.

Mená triednych učiteľiek v jednotlivých ročníkoch boli uvedené v priebežných hodnoteniach. Funkciu *špecializovaného pedagóga* nadaných žiakov vykonávala v školských rokoch 2000/2001 a 2002/2003 **Mgr. Petra Mózerová**, v školských

rokoch 2003/2004 a 2004/2005 v nej pôsobili dve učiteľky (každá mala na starosti po dve triedy): **Mgr. Gabriela Ťagátová** a **Mgr. Helena Vaňová**.

V **Hlohovci** poskytovali *psychologické služby* pracovníčky pedagogicko-psychologickej poradne **PhDr. Zuzana Jurečková** a **Mgr. Lucia Kuruczová**, *špeciálnopedagogický servis* zabezpečovala podľa potrieb riaditeľka poradne **Mgr. Jana Gajarská**.

Za *riadenie pedagogického procesu* zodpovedala riaditeľka ZŠ **Mgr. Eva Dudonová**.

Špecializovaným pedagógom bola **Mgr. Alena Madlengová**. Mená triednych učiteľiek možno nájsť v priebežných hodnoteniach.

Istým problémom bol *výber učiteľov* zapojených do pokusného overovania. Projekt pôvodne počítal s výberom na základe výsledkov konkurzu, prax ukázala, že takýto postup je nepriechodný. Pedagógov podľa ajúcich sa na realizácii projektu učiteľov zriaďovateľka, po získaní právnej subjektivity riaditeľky školy na základe vlastného uváženia, s ohľadom na pedagogickú skúsenosť pracovníkov, ale aj na naplnenie úväzkov všetkých pedagogických zamestnancov školy.

Gestorom pokusného overovania bol **Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie** v Bratislave, ktorý poveril konkrétnou zodpovednosťou za autora projektu **PhDr. Vladimíra Dokala, CSc.** Spolupracovali s ním pedagogická psychologička **PhDr. Eva Farkašová, CSc.** a špeciálny pedagóg **Mgr. Martin Kmeň**.

Pedagogickú časť pokusného overovania mal na starosti **ústredný pedagogický ústav**, ktorý bol zodpovedný predovšetkým za prípravu a vyhodnotenie didaktických testov, ktorými sa sledovala učebná úspešnosť žiakov v priebehu experimentu. Podieľali sa na nej **Mgr. Aneta Halászová, Mgr. Zuzana Kadlečíková, PaedDr. Ingrid Jánošíková** a **PaedDr. Mária Mancová**. Metodiku práce s intelektovo nadanými žiakmi rozpracúvala **PhDr. Jana Jurájková, PhD.**

Identifikácia intelektovo nadaných detí

Identifikáciu intelektovo nadaných detí predškolského veku a neskôr žiakov 1. stupňa a základnej školy (do programu pre nadaných bolo možné zaradiť žiaka v ktoromkoľvek veku a kedykoľvek v priebehu školského roka) realizovali vyzdievanie uvedení psychológovia postupom, ktorý navrhol **PhDr. Vladimír Dokal, CSc.** Tento postup sa v priebehu pokusného overovania zdokonaľoval, v overenej podobe sme ho zahrnuli do návrhu *Metodických pokynov na zriaďovanie detí do špeciálnych výchovno-vzdelávacích programov pre intelektovo nadaných žiakov (I. 4)*, ktorý je prílohou tohto záverečného hodnotenia.

Výchovno-vzdelávacia práca s intelektovo nadanými žiakmi

Vybraní žiaci boli zaradení do bežnej triedy, len v školskom roku 2004/2005 bola v Lučenci z organizačných dôvodov vytvorená špeciálna trieda 1. ročníka pre 22 identifikovaných intelektovo nadaných detí. Väčšina žiakov triedy postupovala podľa základného variantu učebných plánov (v Hlohovci podľa variantu učebných plánov s rozšíreným využívaním cudzieho jazyka), učebný plán nadaných žiakov bol

upravený pridaním cudzieho jazyka od 1. ročníka (na úkor jednej hodiny telesnej výchovy) a práce s počítačom od 3. ročníka (namiesto pracovnej výchovy).

Okrem triedneho učiteľa a špeciálne nadaným žiakom venoval špecializovaný pedagóg, ktorý prešiel zškolením vo VÚDPaP a absolvoval cyklické školenie Edukácia nadaných detí na 1. stupni ZŠ, ktoré sme organizovali prostredníctvom Metodicko-pedagogického centra v Banskej Bystrici. Špecializovaný pedagóg vykonával jednak funkciu podporného pedagóga na spoločných hodinách v celej triede, jednak s nadanými deťmi pracoval na oddelených hodinách zameraných na rozšírenie a obohatenie preberaného učiva. Práca bola zameraná na rozvíjanie samostatnosti a tvorivosti, využívali sa princípy individualizácie, programového vyučovania, ale aj skupinovej práce. Obsahom boli do programu zaradené cvičenia komunikačných a sociálnych spôsobilostí vedené psychológom.

Princípy pedagogickej práce s intelektovo nadanými deťmi sú podrobne opísané v návrhoch dvoch dokumentov uvedených v prílohe. Jedná sa o *Výchovno-vzdelávací program Žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základnej škole . Program pre intelektovo nadaného Žiaka a Informačno-metodický materiál k organizácii výchovy a vzdelávania integrovaných intelektovo nadaných Žiakov v 1. . 4. ročníku základnej školy.*

V prílohe tiež uvádzame *Učebné plány pre individuálne a skupinovo integrovaných intelektovo nadaných Žiakov v 1. . 4. ročníku základnej školy*, ktoré sme overovali, a návrh doplnujúcich tém rozširujúceho učiva, ktoré sa v priebehu experimentu osvedčilo (*Doplňky k učebným osnovám pre 1. . 4. ročník základnej školy pre integrovaných intelektovo nadaných Žiakov*).

Výsledky pokusného overovania

Do projektu pokusného overovania bolo v rokoch 2000-2005 zapojených 14 tried 1. stupňa ZŠ (10 tried s integrovanými nadanými žiakmi, 1 špeciálna trieda pre nadané deti a 3 kontrolné triedy). V týchto triedach sme sledovali 70 intelektovo nadaných detí. Výskumne sa vyhodnocovali výsledky 45 integrovane vzdelávaných žiakov a 3 skontrolných žiakov (nezaradených do programu pre nadané deti). Sledoval sa tiež psychický a vzdelávací vývin všetkých ich priemerných spolužiakov. Podrobnosti z výskumov realizovaných v štyroch za sebou nasledujúcich školských rokoch sú uvedené v jednotlivých priebežných hodnoteniach, na tomto mieste uvedieme závery, ku ktorým viedlo zovšeobecnenie týchto výsledkov.

Výber nadaných detí

- ◆ Kvalifikovaný psychológ (pracovník PPP alebo školský psychológ) dostatočne spoľahlivo identifikuje deti vhodné na zaradenie do výchovno-vzdelávacieho programu pre nadané deti pomocou prepracovanej niekoľko krokovovej stratégie:
  - deti sa objavujú v materských školách, iniciatíva rodičov, učiteľov, náhoda,
  - vyšetrenie globálnej úrovne inteligencie, tvorivosti a sociability,
  - individuálne vyšetrenie štruktúry rozumových schopností,
  - osobná a rodinná anamnéza, rozhovor s rodičmi, pozorovanie dieťaťa.
- ◆ Batériu identifikačných metodík s pracovnými normami dáva k dispozícii VÚDPaP.
- ◆ Deti možno identifikovať v ktoromkoľvek veku a zaradiť do výchovno-vzdelávacieho programu pre nadané deti v ktoromkoľvek ročníku i v priebehu školského roka. (Menej úspešne sa vyvíjajú deti, ktoré sú do programu zaradené až vo 4. ročníku.)
- ◆ Kognitívny vývin detí, ktoré boli identifikované ako intelektovo nadané, je v danom okamihu akcelerovaný. Neznamená to však, že budú nadpriemerné výkony podávať stále. Psychológ musí sledovať ich vývin a v indikovaných prípadoch navrhnúť aj ukončenie vzdelávania podľa učebného plánu pre nadané deti. (V priebehu štyroch rokov pokusného overovania k tomu nedošlo, hoci sme v jednom prípade vyradenie z programu zvažovali. Napokon sme ale dieťa uďali zancu. Žiacka bola prijatá na osemročné gymnázium.)

Pedagogicko-organizačné otázky

- ◆ Nadané deti je možné vzdelávať integrovane s ich priemernými vrstovníkmi v podmienkach bežnej základnej školy.
- ◆ Nadaných možno integrovať do bežnej triedy alebo do triedy s rozšíreným využívaním jazykov. Pre oba prípady sú k dispozícii učebné plány pre nadané deti, ktoré sa čiastočne odlišujú od učebných plánov, podľa ktorých postupujú ich spolužiaci (zaradenie cudzieho jazyka od 1. ročníka a práce s poétiom od 3. ročníka ZŠ).

- ◆ Hoci je organizácia práce pri realizácii takéhoto vzdelávania náro nejšia než pri bežnom využívaní, rozvrh a pracovné povinnosti pedagógov je možné upraviť tak, aby nadaní žiaci mohli absolvovať iasto ne iný program než ich spolužiaci.
- ◆ Formálne je vzdelávanie nadaných detí zabezpečené tromi spôsobmi:
  - využívanie triednym využitím v materskej triede spolu s ostatnými spolužiakmi (najmä pri preberaní nového učiva),
  - využívanie v materskej triede s pomocou špecializovaného (podporného) pedagóga (najmä pri precvičovaní a prehĺbovaní učiva),
  - využívanie špecializovaným pedagógom v osobitnej učebni (najmä pri rozširovaní a obohacovaní učiva).
- ◆ Špecializovaný pedagóg sa zameriava na učivo z matematiky, slovenského jazyka, prvouky, prírodovedy a vlastivedy netradičnými formami, pričom vo väčšej miere zadáva žiakom úlohy vyžadujúce uplatnenie samostatnosti, tvorivosti, ale aj spoločnej skupinovej práce. Pomer medzi prácou špecializovaného učiteľa v triede a prácou s nadanými žiakmi v osobitnej učebni je v nižších ročníkoch približne 1:1, vo vyšších môže prevažovať oddelená práca skupiny nadaných detí.
- ◆ Špecializovaný učiteľ pripravuje skupinové tematické plány rozširujúceho učiva z jednotlivých predmetov. Pracovné materiály k nim pre jednotlivé nadané deti iasto ne individualizuje. Zameriava sa najmä na medziodborové vzťahy, pričom môže využívať prvky integrovaného tematického využívania, princípy programového využívania a pod. Dôraz kladie najmä na tvorivé úlohy a samostatné aktivity detí.
- ◆ Pre žiakov, ktorí postupujú podľa učebného plánu pre nadané deti, je záväzný tento učebný plán, nie jednotlivé formy vzdelávania.
- ◆ Individualizácia vzdelávania spočíva predovšetkým v tom, že rozširujúceho využívania (najmä toho v osobitnej učebni) sa nemusia zúčastňovať vždy všetky nadané deti a môžu sa zúčastňovať aj iné zikonné deti z triedy. O tom, ktorí žiaci sa zúčastnia rozširujúceho programu v ktorom predmete, prípadne na ktorej konkrétnej hodine, rozhoduje na základe záujmov a schopností detí triedny učiteľ po dohovore so špecializovaným pedagógom.
- ◆ Do plánu výchovy nadaných detí je vhodné zaradiť psycho-sociálne cvičenia, ktoré zabezpečuje školský psychológ alebo psychológ PPP s celou triedou.

Vzdelávací vývin

- ◆ Učebná výkonnosť intelektovo nadaných detí kolíše. Deti postupujúce podľa projektu dosahujú zväčša dobré vzdelávacie výsledky, aj keď rovnako dobre sa učia aj iní ich spolužiaci s nadpriemernými rozumovými schopnosťami. Nadané deti zaradené do programu dosahujú dobré školské výsledky najmä v 1. a 2. ročníku, na konci 3. ročníka ich školská výkonnosť klesá, ale vo 4. ročníku sa opäť zlepšujú. Väčšinu detí z nášho experimentu prijali po ukončení 4. ročníka do 8-ročného gymnázia.
- ◆ Nadané deti vzdelávané v bežnej triede bez špecializovaného programu majú tendenciu zaradiť sa výkonovo medzi ostatnými žiakmi, takže ich v učebnej

úspešnosti prebiehajú aj niektorí menej nadaní ale dostatočne inteligentní spolužiaci.

- ♦ V triedach s integrovaným vzdelávaním nadanými deťmi vzrastá v porovnaní s bežnými triedami aj u bežného výkonu priemerných žiakov.

Psychický vývin

- ♦ Nadané deti vzdelávané podľa overovaného projektu sa vyvíjajú individuálnym tempom, ale v zásade sa ich rozumové schopnosti rozvíjajú primeranejšie než schopnosti priemerných detí. Overovaná forma edukácie má pozitívny vplyv na ich kognitívny rast, najmä v prvom roku zškolskej dochádzky.
- ♦ Naproti tomu nadané deti vzdelávané v bežnej triede bez zvláštného programu môžu v kognitívnej oblasti dlhodobo stagnovať.
- ♦ Program zásadne neakceleruje tvorivosť detí, bráni však jej možnému poklesu, ktorý sa vyskytuje u žiakov bežných tried.
- ♦ Sociálny vývin žiakov tried s integrovaným vzdelávaním nadanými deťmi prebieha pozitívnejšie než vývin detí v bežných triedach.

Odporúčania

Na základe výsledkov pokusného overovania projektu výchovy a vzdelávania nadaných detí v základnej škole, ktoré prebehlo v rokoch 2000-2005, ako aj na základe predchádzajúcej teoretickej, výskumnej i praktickej práce odborníkov z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie s nadanými deťmi navrhujeme:

V strednodobom horizonte

- ♦ Kodifikovať rôzne možnosti výchovy a vzdelávania nadaných žiakov v novopripravovanom školskom zákone.
- ♦ Pripraviť príslušný vykonávací predpis a vyhlásku o výchove a vzdelávaní nadaných žiakov, resp. zahrnúť túto problematiku do novej vyhlásky o výchove a vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
- ♦ Dočasne treba aspoň novelizovať vyhlásku MČMČ SR č. 212/1991 Zb. o špeciálnych školách, aby vyhovovala dikcii platného znenia školského zákona, podľa ktorého intelektovo nadaní žiaci patria medzi žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Pri príprave týchto dokumentov môže VÚDPaP poskytnúť expertnú pomoc.

V krátkodobom horizonte

- ♦ Schváliť dokumenty, ktoré boli pripravené v rámci pokusného overovania a tvoria prílohu tohto záverečného hodnotenia, aby podľa nich bolo možné postupovať od školského roku 2005/2006.

Prílohy

Návrhy dokumentov predložených na schválenie

- ♦ Učebné plány pre individuálne a skupinovo integrovaných intelektovo nadaných žiakov v 1. . 4. ročníku základnej školy
- ♦ Doplnky k učebným osnovám pre 1. . 4. ročník základnej školy pre integrovaných intelektovo nadaných žiakov
- ♦ Metodické pokyny na zaradenie detí do zpeciálnych výchovno-vzdelávacích programov pre intelektovo nadaných žiakov
- ♦ Výchovno-vzdelávací program žiaka so zpeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základnej škole . Program pre intelektovo nadaného žiaka
- ♦ Informačno-metodický materiál k organizácii výchovy a vzdelávania integrovaných intelektovo nadaných žiakov v 1. . 4. ročníku základnej školy